

թուականն անյայտ . և յետոյ մի ուրիշ տեղ (էջ 91, նոյն), «Անդ Պրոպասիկիւն տեսնի հոյակապ և գլխաւոր եկեղեցին, յսկումն Յովակիմայ և Աննայի և տղի ծննդեան ամեհօրհնեալ կուսին: Սաղահասին կարգեալ երգայն դարոց . ձեռն եկեղեցւոյն և նման եկեղեցւոցն Հայոց երեք խորանաւ, և երկաթի օղակք վարագործին Աւագ սեղանոյ կային տակաւին ցեղեր ժամանակս ի գոյնս սեանց, արտաք Աւետեաց դարձեալ ի սխալն յայտն և յահեկե եղծեալ, զոր բարձին յասիւն ի տիրելն իւրեանց:»

Այս վկայութիւններն անշուշտ համոզիչ են և կը հաստատեն Պրոպատիկէի վանքին ու եկեղեցւոյն հայկական ծագումը: Համարձման լեռան վրայ և Դամասկոսի դրան մօտ նորադիւտ հայկական գեղակերտ մոզայիքներն՝ որ կը կրեն հայերէն արձանագրութիւններ, ինչպէս նաև նոր պեղումներն ու գիւտերը տակաւ առ տակաւ իրաւունք պիտի տան յիշատակաց արժանի Հայոց Անաստաս վարդապետին՝ որ անձամբ Երուսաղէմ եկած ու ցանկագրած է Հայոց 72 վանքերն ու տեսած անոնց պայծառութիւնը:

Խրիմի պատերազմին հետեանքով 1861 Նոյեմբեր 1ին Սուլթան Մէճիտ կայսեր կողմէն Ս . Յովակիմ-Աննայի եկեղեցին Ֆրանսայի պարզե տրուեցաւ:

Ֆրանսական կառավարութեան կողմէն նոյն հոյակապ եկեղեցին Լավրիժըրի կարտինալին կողմէն հիմնուած Ափրիկէի միսիոնարաց ընկերութեան յանձնուեցաւ պահպանութեան համար: Նոյն ընկերութիւնը եկեղեցիին մէկ կողմը երկու ընծայարաններ հաստատած է յոյն մեղքիտներու համար:

Թ . Միհրդատեանց իր «Նկարագիր աղետից Երուսաղէմի» ևայլն գիրքին մէջ եկեղեցական իշխանութեան կողմէն Յովակիմ-Աննայի հայկական եկեղեցւոյ սեպհականութիւնը չպաշտպանուելուն համար զիտողութիւններ գրած էր, որոնց հակառակ Չամուրճեան պատուելի «Երեւակ» հանդէսին միջոցաւ քննադատական յօդուած մը հրատարակած ըլլալով՝ Թ . Միհրդատեանց 1864ին «Դասափննութիւն դասափննութեանց» անուն գրքոյկով մը կը պատասխանէ անոր . նոյն պատասխանին մէջ Ս . Յովակիմ-Աննայի եկեղեցւոյ հայկական ծագման և ճարտարապետութեան մասին տեղեկութիւններ և ապացոյցներ մէջ բերուած ըլլալով, կարեւոր մասերը նոյնութեամբ կը դնենք հոս, պահելով անոր գրչութեան ոճը: